

Nyt fra Centret

STATENS INSTITUT FOR FOLKESUNDHED, SYDDANSK UNIVERSITET. STØTTET AF TRYGFONDEN OG KRÆFTENS BEKÆMPELSE

Hvad koster en øl i baren?

Forskere ved Center for Interventionsforskning undersøger, hvad gymnasiernes alkoholpolitik betyder for elevernes drikkevaner

Hvor stor indflydelse har gymnasiernes på elevers forbrug af alkohol? Drikker elever, der går på et gymnasium med et liberalt syn på alkohol, flere øl til festerne end elever på et gymnasium med en stram politik? Og er der overhovedet en sammenhæng mellem de unges alkoholforbrug og gymnasiernes alkoholpolitik?

Det er nogle af de spørgsmål, som i øjeblikket optager forskerne på Center for Interventionsforskning. Centret har fået penge af TrygFonden til at forske i, om elevernes alkoholvaner hænger sammen med skolernes alkoholpolitik.

Forskningsprojektet hedder "Alkoholpolitikker og festkultur på gymnasier" og er det første landsdækkende studie af sin slags.

– Danske unge har rekord i at drikke meget. De drikker meget mere end andre europæiske unge. Så et overordnet mål er at finde ud af, hvorfor og hvad der udløser det. Her udgør gymnasierne en vigtig ramme. Det er i gymnasieårene, at de unge får deres venner og begynder at gå til fest. Derfor er det oplagt at se nærmere på den fest- og drikkekultur, der er på gymnasierne, fortæller projektleder og forsker Pernille Bendtsen.



Alkoholpolitikker nærstuderer

Pernille Bendtsen og hendes kolleger trækker blandt andet på data fra Ungdomsprofilen 2014, der er en landsdækkende undersøgelse af unges sundhedsadfærd på 131 gymnasier og erhvervsskoler. Samtidig kortlægger de alkoholpolitikken på 60 af gymnasierne, hvor rektorer og elever bliver interviewet.

– Vi undersøger, hvilken alkoholpolitik de forskellige gymnasier har, og hvilke strategier de bruger for at efterleve dem. Altså, hvad gør de helt konkret, når der er fest på skolen? Hvis der for eksempel står i politikken, at udskænkning til mindreårige er forbudt, hvordan efterlever skolen så det, spørger Pernille Bendtsen.

– Vi undersøger også, om alkoholpolitikken har indflydelse på de unges praksis. Og om gymnasieelever, der går på en skole med en restriktiv alkoholpolitik og få arrangementer med alkohol, er mindre tilbøjelige til at drikke øl og spiritus end unge på mere alkoholliberale gymnasier. Den viden kan bruges til at planlægge og implementere alkoholforebyggelse på ungdomsuddannelserne, siger Pernille Bendtsen.

SMS'er med eleverne

Pernille Bendtsen og kollegerne på Center for Interventionsforskning har til formålet taget en utraditionel metode i brug. Forskerne sender nemlig SMS'er til en håndfuld udvalgte gymnasieelever fra hvert gymnasium, når der er fest på et af 60 medvirkende gymnasier.

I løbet af aftenen får eleverne en SMS med spørgsmål, der bl.a. går på bemanning i baren og udbuddet af alkohol.

– Vi spørger dem eksempelvis om prisen på en øl i baren. Eller om der er lærere eller vagter til stede ved festen. Og om det er muligt selv at medbringe alkohol. De unge bliver også opfordret til at sende billeder af for eksempel barkortet, så vi kan se, hvad der sælges og til hvilke priser. På den måde har vi øjne med til festerne og får mange nyttige informationer, som kan bruges til at kortlægge både vaner og rammer omkring festerne, siger Pernille Bendtsen.

Projektet forventes færdig i 2016.

Af Birgitte Hornhaver, journalist

Fokus på forebyggelsespakkerne

Sundhedsstyrelsens forebyggelsespakker og kommunernes forebyggelsesarbejde var omdrejningspunktet, da Center for Interventionsforskning inviterede til gå-hjem-møde om den sociale ulighed i sundhed

Hvorfor bliver den sociale ulighed i sundhed ved med vokse? Hvordan fungerer indsatserne og Sundhedsstyrelsens forebyggelsespakker i praksis? Og hvordan påvirker man kommunalpolitikernes dagsorden, så der kommer mere fokus på forebyggelsesarbejdet og den sociale ulighed i sundhed?

Spørgsmålene var store og mange, da Center for Interventionsforskning var vært ved et velbesøgt gå-hjem-møde den 11. juni.

Omkring 100 mennesker havde valgt at tilbringe eftermiddagen i selskab med tre eksperter i social ulighed i sundhed — og dét til trods for, at en tur til stranden måske havde været mere oplagt. Uden for lokalerne på Statens Institut for Folkesundhed i København nåede temperaturen helt op på 28 grader.

Politik og praksis

Forsker Mette Terp Høybye lagde ud med et par foreløbige resultater fra forskningsprojektet "Politik og Praksis" ved Center for Interventionsforskning.

Hun og forskningsleder Morten Hulvej Rod har undersøgt, hvordan kommunerne arbejder i praksis på forebyggelsesområdet, og hvordan de gør ulighed i sundhed til genstand for intervention i kommunale sammenhænge.

Sundhed værdisættes forskelligt

Et overordnet fund er, at sundhed værdisættes forskelligt på tværs af enheder og forvaltninger i kommunerne. Og det er ganske naturligt ifølge Mette Terp Høybye, da sundhed ikke er en kerneydelse alle steder.

– Men for sundhedsforvaltningerne gælder det, at sundhed må præsenteres forskelligt afhængig af, hvilke relationer de indgår i til de øvrige forvaltninger, fordi de må tilpasse de ønskede sundhedsinterventioner til rationaler i de andre forvaltninger, forklarede Mette Terp Høybye.

Sundhed som et middel

Det betyder, at hvis sundhedsforvaltningen eksempelvis vil have et samarbejde med skoleforvaltningen om at styrke sundhed blandt børn og unge, er den nødt til at lade interventionen "tale til" de rationaler, der eksisterer i skolen – altså først og fremmest læring.

– På den måde værdisættes sundhed forskelligt afhængig af, hvilket rationale det skal tale til. Det skal ikke bare skabe sundhed for sundheds skyld men skabe sundhed som et middel for at øge indlæring eller for eksempel mindske nedslidning af kommunale medarbejdere, sagde Mette Terp Høybye.

Forebyggelse i praksis

Morten Hulvej Rod redegjorde for sin undersøgelse af, hvordan Sundhedsstyrelsens forebyggelsespakker virker i praksis i kommunerne.

Forebyggelsespakkernes mål er at skabe mere ensartethed i kommunernes praksis på forebyggelsesområdet og samtidig fungere som vidensgrundlag, sådan at kommunerne har noget at handle ud fra.

I pausen var der mulighed for en snak med fagfæller og kolleger, et æble og lidt til at slukke tørsten med. Og det var tiltrængt. Gå-hjem-mødet blev holdt på en af årets varmeste dage.





Panelet af eksperter. Fra højre ses Morten Hulvej Rod, Finn Diderichsen, Mette Terp Høybye og yderst til venstre centerchef Morten Grønbaek.

Men som undersøgelsen viser, giver pakkerne anledning til en del dilemmaer og problemstillinger i kommunerne.

– Kommunerne vil ellers gerne leve op til forebyggelsespakkerne anbefalinger, men mange af dem synes alligevel ikke rigtig, at de gør det. Og det er der mange grunde til. Det kan blandt andet være svært for kommunerne at overskue mængden af pakker og anbefalinger. Der er 12 pakker og 300 anbefalinger, og det kan være et svært for en kommune dels at prioritere, dels at vurdere om det giver mening at implementere det hele, sagde Morten Hulvej Rod.

Usikre kommuner

Det er samtidig også svært for kommunen at afgøre, hvornår en anbefaling er implementeret, og hvornår målet er nået. Er det for eksempel, når hjemmehjælperen har givet de ældre en flyer i hånden, eller når hun har sat sig ned og sørget for, at informationen er modtaget og forstået?

– Anbefalingerne rejser mange spørgsmål. Kommunerne er for eksempel usikre på, hvordan anbefalingerne helt konkret skal implementeres, og hvornår de har nået målet og gjort det godt nok, forklarede Morten Hulvej Rod.

Uligheden vokser

Professor Finn Diderichsen fra KU, der forsker i social ulighed i sundhed, var dagens sidste punkt. Han pegede på det dystre perspektiv, at uligheden stiger og stiger. Og det til trods for alle de ressourcer, der er sat ind i løbet af de seneste 25 år. – Så hvad kan man gøre? Er standardisering svaret? Eller kan man skaffe lighed ved at behandle ulige? Og kan kommunerne løfte opgaven? De har jo så mange andre mål, de skal nå, spurgte Finn Diderichsen, der dermed gav tilhørerne – hvoraf mange netop kom fra kommunerne – stof med hjem til eftertanke.

Af Birgitte Hornhaver, journalist



Pointer fra gå-hjem-mødet

”Det kan være svært for kommunerne at overskue mængden af pakker og anbefalinger. Der er 12 pakker og 300 anbefalinger.”

Morten Hulvej Rod

”Sundhed værdisættes forskelligt i sundhedsforvaltningerne og må præsenteres forskelligt.”

Mette Terp Høybye

”Uligheden stiger og stiger. Og det til trods for alle de ressourcer, der er sat ind i løbet af de seneste 25 år.”

Finn Diderichsen

Mødelokalet hos Statens Institut for Folkesundhed var godt fyldt op. Over 100 deltagere – heraf mange fra kommuner rundt i landet – ville høre om social ulighed i sundhed.



Folkesundhedsdage i september

Forskere fra Center for Interventionsforskning holder oplæg om nye projekter i skolen og i gymnasiet, når Dansk Selskab for Folkesundhed holder konference i Nyborg.

En række forskere fra Center for Interventionsforskning fortæller om deres forskning, når der er Folkesundhedsdage den 29.-30. september i Nyborg.

Folkesundhedsdage er en årligt tilbagevendende konference, der stiller skarpt på sundhed, sygdom og forebyggelse.

I år er temaet "Folkesundhedens nye pejlemærker – veje til bedre sundhed". Og det handler bl.a. om de økonomiske vilkår for folkesundheden, hvordan vi håndterer social ulighed i sundhed, og hvor forskningen indenfor folkesundhed er på vej hen.

Fokus på gymnasieelever

Flere forskere fra Center for Interventionsforskning bidrager med oplæg på konferencen. Blandt andet fortæller videnskabelig assistent Camilla Thørring Bonnesen om det omfattende interventionsprojekt "Sunde valg i gymnasiet". Det er en indsats, der begynder i skoleåret 2016/17, og som omfatter cirka 60 gymnasier. Målet er at være med til at skabe et godt grundlag for læring og trivsel blandt danske gymnasieelever.

Camilla
Thørring
Bonnesen



Føler sig pressede

Baggrunden for projektet er, at mange gymnasieelever føler sig pressede eller nervøse. Det viser undersøgelser, der også fastslår, at mange gymnasieelever får for lidt søvn eller sover dårligt. Samtidig dyrker mange af de unge ikke sport eller anden fysisk aktivitet. Samtidig har en del af dem usunde madvaner og spiser i stigende grad usunde snacks som slik og chips, ligesom en del af dem ofte springer morgenmaden over. Alt i alt faktorer, der skaber et dårligt grundlag for deres sundhed, trivsel og skolegang.

Samarbejde med mange aktører

Projektet har derfor til formål at udvikle, gennemføre og evaluere en indsats, der er rettet mod eksempelvis elevernes fysiske aktivitetsniveau, stillesiddende adfærd, kost- og måltidsvaner, stress og søvn. Center for Interventionsforskning udvikler indsatsen i samarbejde med relevante aktører såsom elever, lærere, rektorer, psykologer, kantinepersonale og studievejledere. Projektet er støttet af TrygFonden.

Charlotte
Skau
Pawlowski



Mere aktive skolebørn

Man kan også høre Charlotte Skau Pawlowski fortælle om interventionsprojektet "Drøn på Skolegården". "Drøn på Skolegården" er en kampagne, hvor syv folkeskoler deltager, og hvor Center for Interventionsforskning er ansvarlig for den forskningsbaserede evaluering af projektets resultater.

Den nye skolegård

Målet er blandt andet at nytænke og udfordre den traditionelle skolegård og arealerne omkring skolen, sådan at børnene – og især de lidt inaktive børn – får lyst til at røre sig mere også efter skoletid. Pulsen skal op, og forskerne undersøger blandt andet hvilke tiltag og faciliteter, der skal være i skolegården for at få ungerne i sving. Kampagnen er finansieret af Realdania, Lokale og Anlægsfonden og Kræftens Bekæmpelse samt de skoler og kommuner, der deltager. Charlotte Skau Pawlowski er ph.d.-studerende ved Institut for Idræt og Biomekanik på Syddansk Universitet.

Af Birgitte Hornhaver, journalist

Udgives af:
Center for Interventionsforskning
Statens Institut for Folkesundhed
Syddansk Universitet

Øster Farimagsgade 5A, 2.
1353 København K
Tlf. 6550 7777
www.interventionsforskning.dk

Direktør og centerchef:
Morten Grønback
mg@si-folkesundhed.dk

Redaktør:
Birgitte Hornhaver
biho@si-folkesundhed.dk

Centret er støttet af:
TrygFonden
Kræftens Bekæmpelse